

10 Soruda SED

Sosyal Etki Deęerlendirmesi

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

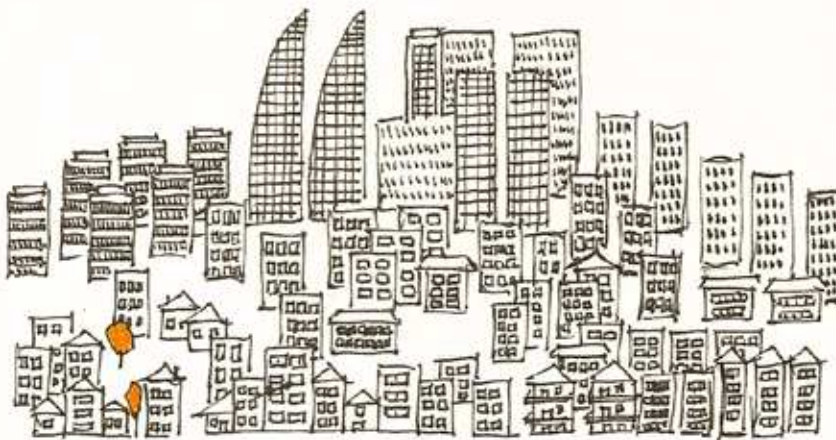
1960-1980

1980-1990

1990-20??

Önsöz

Üçüncü dönüşüm sürecine giren kentlerimizde, dönüşüm projelerinin mekân ve yaşama olan etkileri travma seviyesine gelmiştir.

Proje geliştirme sürecinde 'etkilenen' ve 'etkileyen' arasındaki etkileşim ortamlarının yaratılmaması, katılımcı süreçlerin işletilmemesi büyük sorunlar çıkarmakta, etki ve tepkiler giderek artmaktadır.

Artık, kentsel dönüşümün 'gayrimenkul geliştirme' olmadığı dikkate alınmalı, sosyal ve ekonomik boyutunu da içeren, 'sosyal etkiye duyarlı' proje geliştirme yaklaşımları gündeme gelmelidir. Projelerdeki olumsuz etkiler önceden araştırılmalı, olası olumsuz etkiler tanımlanmalı, olumsuz etkilerin azaltılması için stratejiler ve yeni araçlar geliştirilmelidir.

On Proje Onlarca Etki Programı ile;

- Mekân; projeden etkilenen varlıklar (PEV)
 - Yaşam; projeden etkilenen insanlar (PEİ)
- üzerine sosyal etkilerin değerlendirilmesi Kentsel Vizyon Platformu gönüllüleri ile yapılmıştır.

On Proje Onlarca Etki Programı sürecinde;

- İstanbul'da farklı proje geliştirme yaklaşımlarına sahip ve farklı aşamalarda olan 10 proje alanı seçildi,
- Proje süreçleri ve proje alanları araştırıldı,
- Sosyal Etki Değerlendirme (SED) çalışmaları incelendi,
- Projeden etkilenenlerle görüşüldü, etkiler ve tepkiler gözlemlendi,
- Projelerin mekân ve yaşama olan etkileri tespit edildi.

Programın amacı, ulusal ve uluslararası deneyimleri dikkate alarak kendimize özgü bir 'Sosyal Etki Değerlendirme' (SED) Rehberi hazırlamak ve SED raporlarının tüm projeler için zorunlu hale getirilmesi için gündem yaratmaktır.

Kentsel dönüşüm projelerinde gelenler ve gidenlerin dengesinin sağlanması, yaşam ve mekâna olan etkilerin azaltılması, kamu, özel ve sivil işbirliği ortamlarının yaratılması, sosyal etkiye duyarlı tasarımların geliştirilmesi için, SED raporları katılımcı ve eşitlikçi ortamlarda hazırlanmalıdır.

SED raporu hazırlama süreci;

- Tanımlama; Durum Tespiti,
 - Tarama; Erken Müdahale,
 - Tahlil; Etki Değerlendirme,
 - Tasarlama; Etki Hafifletme,
 - Takip; Süreci İzleme ve Değerlendirme
- aşamalarından oluşmalıdır.

10 soruda SED çalışması, başta politikacılar ile kamu ve özel sektör yöneticileri olmak üzere, her kesim için gündem yaratmak, SED Rehberi ise kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca mekânsal boyutunu değil, sosyal ve ekonomik boyutunu da içeren SED raporlarının çerçevesini belirlemek için hazırlanmıştır.

Kentsel Vizyon Platformu

10 Soruda
SED
Sosyal Etki Deęerlendirmesi

1 SED nedir?

2 Neden hazırlanmalı?

3 Mekan ve yaşamda neler etkilenir?

4 Temel ilkeler ne olmalı?

5 Nasıl bir yaklaşımla hazırlanmalı?

6 Hazırlama adımları nelerdir?

7 Sosyal Etkileşim Matrisi (4E) neleri içermeli?

8 Uzlaşma Basamakları (6B) neler olmalı?

9 Sosyal Etkiye Duyarlı tasarım neleri kapsamalı?

10 SED Raporu içeriği ne olmalı?

1 SED nedir?

Sosyal Etki Deęerlendirmesi (SED); etkileyen ve etkilenenler arasındaki etkileşim sürecinde ortaya çıkan yaşam ve mekâna ilişkin etkilerin, olası olumsuz sonuçlarının minimize edilmesi için kapsamlı ve katılımcı bir yönetim sürecidir. Etkileyen ve etkilenen arasındaki etkileşim sürecinin sosyal ve mekânsal değişime duyarlı hale getirilmesi için, SED raporları özellikle karar alıcıları yönlendirmeyi amaçlayan bir dokümandır (Göksu, F. 2013).

SED, sosyal değişimin gerçekleştiği bölgelerde, bir plan, proje, program ya da politikanın yaratacağı değişimin olumlu ve olumsuz etkilerini anlamaya ve olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik yapılan analiz, izleme ve planlama çalışmalarını içerir. SED çalışmaları, sosyal ve bireysel gereksinmelere yanıt veren, eşitlikçi ve erişilebilir mekânlar oluşturmaya katkı sağlamayı hedefler. SED, bu anlamda yaşamı merkezine alan bir yaklaşım ve yöntem geliştirmeyi hedefleyen, uygulamaya dönük bir etki yönetim aracı olarak da tanımlanabilir.

SED ve ÇED

arasındaki fark nedir?

SED; ÇED'e benzer hazırlanmasına rağmen, içerik ve konu açısından farklılaşmaktadır. ÇED, biyofiziksel anlamda çevresel etkileri (kirlilik, biyoçeşitlilik, canlı türlerinin hassasiyeti, doğal kaynaklar, iklimsel değişim vs.) konu edinir. SED ise, bu etkilerden farklı olarak sosyal, ekonomik ve çevresel boyutları bir bütün halinde ele almakta ve katılımcı bir proje süreç tasarımı öngörmektedir [1,9].

Türkiye'de, 1993'ten beri büyük inşaat ve altyapı projelerinin faaliyete geçmeden önce ÇED hazırlama zorunluluğu bulunmaktadır.

Diğer SED tanımları

"SED; politika önerisi hazırlarken takip edilmesi gereken mantıklı adımlardır.

Karar alıcıların

olası politikalar üzerine karar almaları

için potansiyel etkileri göstererek **avantaj ve dezavantajları** belirlemede yardımcı olur."

Avrupa Komisyonu, SEC (2009)

"SED; devlet veya yerel düzeyde belirlenen çevresel mevzuat kapsamındaki belirli bir politika veya projenin sebep olduğu **sosyal sonuçların** tahmin ve değerlendirme sürecidir."

Burdge, R. & Vanclay, F. 1996

"SED; kalkınmayla beraber ortaya çıkan sosyal meselelerin yönetimidir."

Vanclay, F. 2012

"SED; planlanan müdahalelerin ve tetikledikleri **sosyal değişimin**, kasıtlı olan veya olmayan, pozitif veya negatif sosyal sonuçlarının **analizi, takibi ve yönetimidir.**"

Vanclay, F., 2003

"SED; geliştirilen bir projeye ilgili sosyal konuların **anlaşılması** ve bunlara karşılık verilmesidir."

Franks, D., 2012

"SED; bir projenin **sosyal etkilerinin** (faydalı ve zararlı) değerlendirilmesi; **fırsatların** belirlenmesi ve **risklerin** uzaklaştırılması ile beraber; sosyal etkilerin **yönetimi**, en aza indirgenmesi ve hafifletilmesini kapsar."

Queensland Kalkınma Departmanı, 2013

"SED; bir **planlama, tasarım, karar verme, yönetim, operasyon** veya bir **önerinin** geri çekilmesinden kaynaklanan sosyal etkileri ele alır."

Rio Tinto, 2011

2 Neden hazırlanmalı?

Üçüncü dönüşüm sürecinde geliştirilen kentsel dönüşüm projelerindeki yaşam ve mekâna olan olumsuz etkinin azaltılması, taraflar arasında uzlaşma mekanizmalarının geliştirilmesi için SED raporları hazırlanmalıdır.

Etkileyen ile etkilenenlerin bir araya gelecekları etkileşim ortamlarında hazırlanacak SED çalışmaları, günümüzde özellikle kentsel dönüşüm projelerinde yaşanan olumsuzlukları minimize edecek, empati yoluyla beklentileri ortaklaştıracak ve uzlaşma yoluyla projelerin hazırlanması sürecini başlatarak gerilimi azaltacaktır. Bir başka deyişle SED raporları, özellikle projeden olumsuz etkilenen varlıklar (PEV) ile projeden etkilenen insanlar (PEİ), yani mekân ve yaşam üzerindeki olumsuz etkilerin azaltılması için Türkiye'nin gündemine getirilmelidir.

Kentsel dönüşümün sosyal boyutunu ele almak için, öncelikle günümüz projelerinin yaşam ve mekana olan etkilerinin araştırılması gerekmektedir. Bu nedenle, Kentsel Vizyon Platformu tarafından yürütölen "On Proje Onlarca Etki Programı" ile İstanbul'da on adet kentsel dönüşüm alanında araştırmalar yapılmış ve halkın kentsel dönüşüm algısı ile mekân ve yaşama olan olumlu ve olumsuz etkiler ortaya konulmuştur.

"Önce evleri düzelteceğim değil, zihniyeti düzelteceğim diyeceksin."

"Her şeyi özleyeceğim."

"Her yer kentsel dönüşüm projesi. Bir deprem olsa nereye kaçacak bu millet?!"

"Burası köyüm de, şehrim de... Artık köye de dönemem, burada da kalamam."

“Ne kadar çok bina yapılırsa, o kadar çok insan geliyor.”

“28 katlı binanın içine kendimi koyamıyorum.”

“Burayı da 5 sene sonra diyorlar. Bilmeyorum yani, buralarda da varmış kentsel dönüşüm.”

“Ben burada doğmuşum, burada büyümüşüm...”

“Kıracıların durumu ne olacak?”

– Çantacılar

“Biz Fikirtepeyiz.”

– Veresiye defteri

“Havuz başında halı yıkarız biz.”

“Bizim kıracılar da gitti. Katkı oluyordu...”

“İnsanlarla birlikte dönüşüm”

– Aile apartmanı

– Evi boşaltın kağıdı

“Siteye sokmazlar abla!”

“Yeni binalar yapıldığında bakkal olmayacak mesela. Bakkal güvenilen kişidir, anahtarını bırakırsın.”

“Sela verildi mi inşallah bizim adadan değildir diyoruz...”

“Dönüşümün adı var, kendi yok.”

“Maaşlarımız ancak yeni yapıların aidatına yeter.”

“Gel gel zengin!”

“Kopmalar başladı.”

“Yol payları da başta verilecekti?”

“Köye dönüş projesi”

“Bekliyorduk, bekliyoruz hala, bekleyeceğiz de.”

“İrtifa ne? Yüzde kaç vereceksin?”

“Kentsel dönüşüm mü, gayrimenkul dönüşümü mü?”

“Müteahhit bize ne verecek dedik, biz müteahhite ne vereceğiz demedik.”

“10 sene sonra baya yüksek kesim olur burası...”

“Eli mahkum”

“Adalarda gökdelenler”

“O zengin, o fakir, o mutlu, o mutsuz.”

3 Mekan ve yaşamda neler etkilenir?

Projeden Etkilenen Varlıklar

Mekan

Kullanımların Deęiřimi:
KONUT-KARMA

Yeni kullanımlar
Altyapı
İnşaat süreci

Dokunun Deęiřimi:
MAHALLE-SİTE

Yapılaşma
Kamusal alanlar
Tarihi doku

Konut Tipolojisinin Deęiřimi:
APARTMAN-BLOK

Konut çeřitlilięi
Konut yapısı
Konut kalitesi

İř ve Yerlerinin Deęiřimi:
DÜKKAN-AVM

Dükkan
Atölye-İmalathane
Alışveriş mekanları

Sosyal Profil Deęiřimi:
GİDENLER-GELENLER

Sosyal profil
Nüfus deęiřimi
Artan yer deęiřtirmeler
Hassas grupların durumu
Kiracıların durumu

Beklenti Deęiřimi:
ALGI-KAYGI

Proje süreçleri
Kaygı ve yalnızlaşma
Güvenlik algısı

Komşuluk Deęiřimi:
MAHALLELİ-SİTE SAKİNİ

Mahalle kimlięi
Komşuluk ilişkileri
Sosyal dayanışma ve örgütlenme
Apartman ve sokak kültürü

Ekonomik Değişim:
KAYIPLAR-KAZANÇLAR

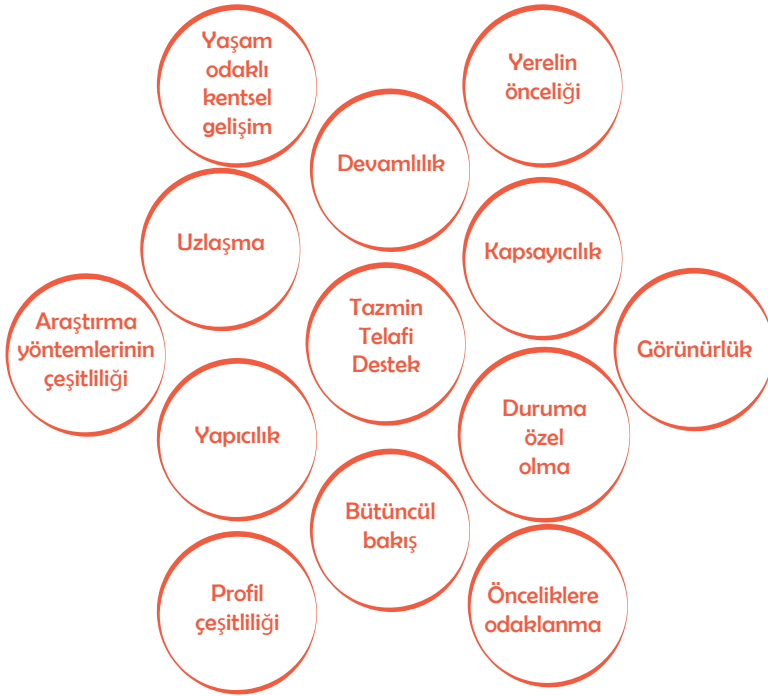
Mülkiyet ve paylaşımlar
Yer değiştirmeye bağlı gelir kayıpları
Mahalle esnafının durumu
Diğer ekonomik etkiler

Projeden
Etkilenen
İnsanlar

Yaşam

4 Temel ilkeler ne olmalı?

Uluslararası yaklaşımlarda, SED hazırlık süreçlerinde aşağıdaki ilkelerin benimsenmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır:

Dünya Bankası kriterleri ve uluslararası deneyimler, günümüz projelerinin yarattığı olumsuz etkilere karşı verilen tepkilerin, etkileşim ortamlarında herkesin çözüm ortağı olacağı bir alanda ele alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Hazırlanacak SED Raporları, Dünya Bankası O.P.4.03 ve O.P.4.12 kriterlerini kapsamalı;

- Minimum yer değiştirme çözüm önerileri içermeli,
- Gelir iyileştirme ve iş yaratma ortamları sağlamalı,
- Kayıp tazmin mekanizmaları ve
- Katılım ve örgütlenme seçenekleri sunmalıdır.

5 Nasıl bir yaklaşımla hazırlanmalı?

Yerel ihtiyaçlara duyarlı bir yapı geliştirmek için öncelikli gereksinimleri dikkate alan, ortak vizyonu yansıtan, sosyal ve ekonomik kaygılara cevap veren projeler geliştirilmelidir. Ülkemizde, Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) raporu hazırlama yaklaşımı deneyimi dikkate alınarak, sosyal değişime duyarlı Sosyal Etki Değerlendirilmesi (SED) raporları hazırlanmalıdır.

SED raporları hazırlama sürecinde temel yaklaşım şunları kapsamalıdır:

ETKİLEŞİM

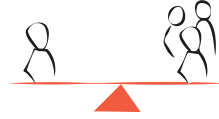
Etkileyen ve etkilenen arasında **etkileşim** ortamı sağlanmalı

EMPATİ

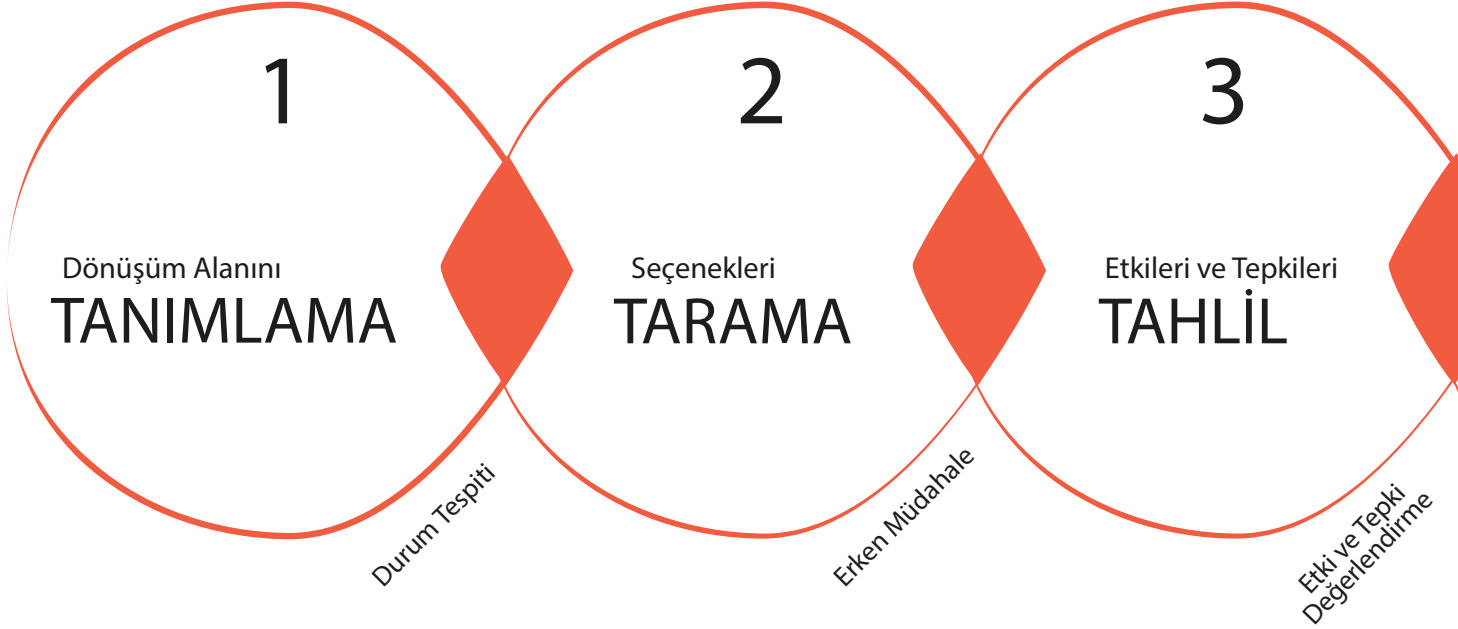
Tarafların birbirlerinin **beklentilerini** anlamaları için **uzlaşma** ortamları yaratılmalı

DENGE

Bireysel ve toplumsal **beklenti dengesi** kurulmalı

6 Hazırlama adımları nelerdir?

- Değerlendirmenin amacına karar verilmesi
- Araştırmanın sınırlarının belirlenmesi
- Çalışmanın yapıldığı alanın sosyo-ekonomik göstergeleri hakkında bilgi toplanması
- Kapasite analizinin yapılarak çalışma alanının mekansal ve sosyal taşıma kapasitelerinin belirlenmesi
- Etkileşime giren aktör ve grupların tanımlanması

- Hafifletilebilir ve hafifletilemez etkilerin birbirinden ayrılması
- Erken müdahale gerektiren etkilerin saptanması
- Projeye yapılacak temel müdahalelerin belirlenmesi (seçenekler/revizyonlar)
- Erken çözüm araçlarının geliştirilmesi

- Etki alanının belirlenmesi: Mekan; projeden etkilenen varlıklar (PEV) ve Yaşam; projeden etkilenen insanlar (PEI) üzerindeki etkilerin saptanması
- Etkileyen ve etkilenenlerin beklentilerinin öğrenilip değerlendirilmesi
- Empati Haritası aracılığıyla olası etkiler ve tepkilerin belirlenmesi
- Dolaylı ve kümülatif etkilerin analiz edilmesi
- Uzlaşma zemininin oluşturulması amacıyla proje uzlaşma metninin hazırlanması

4

Süreci
TASARLAMA

Etki Hafifletme

- Sosyal Etkileşim Matrisi 4E ve uyarınca, etkileri hafifletmeye yönelik sosyal etki planının hazırlanması
- Projenin gerektirdiği etki hafifletme programlarının tasarlanması
- Eylem planlarının hazırlanması
- Proje uygulama takviminin hazırlanması
- Sosyal etkiye duyarlı tasarım sürecinin işletilmesi

5

Etkileri ve Süreci
TAKİP

İzleme ve Değerlendirme

- Proje sürecinde takip edilmesi gereken temel kriterler için kontrol listesinin oluşturulması
- Projenin süreç değerlendirme takviminin hazırlanması
- Kayıp tespit ve izleme komitesinin belirlenmesi
- Belirli aralıklarla toplantılar düzenlenerek etki azaltma süreçlerinin performanslarının değerlendirilmesi
- Proje ilerleme raporlarının hazırlanması
- Gerektiği durumlarda programların revize edilmesi

SED raporu hazırlama süreci 5T basamaklarını dikkate almalıdır:

o **TANIMLAMA;** Dönüşüm Alanının mekânsal, sosyal ve kurumsal özelliklerine ilişkin Durum Tespiti

o **TARAMA;** Hafifletilemez etkileri ortadan kaldırmak için Erken Müdahale seçenekleri

o **TAHLİL;** Etkileri ve Tepkileri Değerlendirme

o **TASARLAMA;** Etki Hafifletmeye yönelik Süreç Yönetim Planı

o **TAKİP;** Etkileri ve süreci İzleme

Sosyal Etkileşim Matrisi (4E)

neleri içermeli?

Sosyal Etkileşim Matrisi; etkileyen (yatırımcılar, proje geliştiriciler) ve etkilenen (yaşayan ve çalışanlar) aktörler arasında oluşturulacak etkileşim ortamları ile proje kaynaklı negatif etkilerin minimize edilmesini sağlayan katılımcı ve kapsayıcı bir süreç yönetiminin sağlanması için belirlenecek olan ilkeler ve programlar hakkında takip edilmesi gereken "Kimler, Ne yapmalı? Nasıl Yapmalı? Neden Yapmalı?" sorularına cevap niteliği taşıyan, yol gösterici bir etki yönetim planı çerçevesidir.

Sosyal Etkileşim Matrisi (4E)

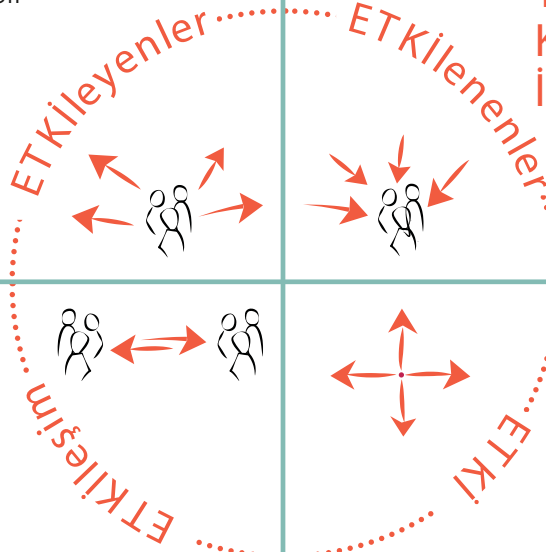
PROJE GELİŞTİRENLER

- E**mpati kurmalı
- T**asarımı çeşitlendirmeli
- K**ayıpları engellemeli
- İ**ş potansiyeli yaratmalı

YAŞAYANLAR VE ÇALIŞANLAR

- E**tkin olmalı
- T**asarıma katılmalı
- K**apasite oluşturmali
- İ**htiyaçları ortaklaşmalı

NE
YAPILMALI

NEDEN
YAPILMALI

NASIL
YAPILMALI

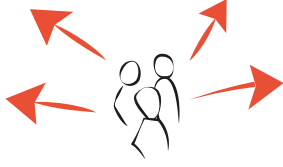
ETKİLEYEN VE ETKİLENEN

- E**tkileşim süreci tasarlanmalı
- T**asarım süreci birlikte yönetilmeli
- K**atılım araçları geliştirilmeli
- İ**htiyaçlar işbirliği ile karşılanmalı

SOSYAL ETKİ

- E**konomik seçenekler ile minimum yer değiştirme
- T**azmin mekanizmaları ile kayıpları azaltma
- K**atılımcı yöntemler ile karar alma
- İ**ş yaratma ortamlarıyla gelir iyileştirme

Kaynak: Kentsel Strateji

ETKİleyen; Proje Geliştiriciler

Empati kurmalı

Sosyal ve ekonomik envanter hazırlanması
Sosyal bütünleşme projelerinin hazırlanması
Proje geliştirme seçeneklerinin ortaya konması
Empati ortamlarının hazırlanması

Tasarımı çeşitlendirmeli

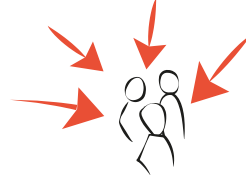
Sosyal tasarım ilkelerinin belirlenmesi
Yenilikçi yöntemlerin araştırılması
Stratejik tasarım çalıştayının yapılması
Tasarım rehberinin hazırlanması

Kayıpları engellemeli

Olası kayıpların tespit edilmesi
Yer değiştirme önlemlerinin araştırılması
Ön fizibilite çalışmasının yapılması
Kaynakların tespit edilmesi

İş potansiyeli yaratmalı

Karma kullanım alternatiflerinin oluşturulması
İş potansiyelinin belirlenmesi
Bölgesel bilgi sisteminin oluşturulması
Öncelikli işe alım programının geliştirilmesi

ETKİlenen; Yaşayanlar ve Çalışanlar

Etkin olmalı

Mahalle örgütlenmelerinin oluşturulması
Etkileyenlerden bilgilendirme talep edilmesi
İletişim olanaklarının geliştirilmesi
Proje izleme komitesinin belirlenmesi

Tasarıma katılmalı

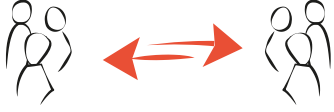
Taleplerin belirlenmesi
Beklentilerin ortaklaştırılması
Koruma ve gelişme sınırlarının belirlenmesi
Mahalle tasarımcısıyla birlikte çalışılması

Kapasite oluşturmalı

Sosyal sermayenin etkinleştirilmesi
Uzman desteğinin alınması
Kapasite artırım programlarının talep edilmesi
Yerel proje liderlerinin seçilmesi

İhtiyaçları ortaklaştırmalı

Bireysel ve sosyal ihtiyaçların tespit edilmesi
Belirsizliklerin ve önceliklerin tespit edilmesi
Kaynak araştırmasının yapılması
Ortak ihtiyaç programının hazırlanması

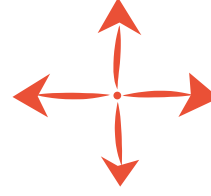
ETKİleşim; Etkileyen ve Etkilenen

Etkileşim süreci tasarlanmalı
Tarafların sorumluluklarının belirlenmesi
Bütçe oluşturulması
Proje koordinasyon kurulunun oluşturulması
Etkileşim planının yapılması

Tasarım süreçleri birlikte yönetilmeli
Mekansal bütünleşme stratejilerinin belirlenmesi
Afet riskine duyarlı tasarım anlayışının geliştirilmesi
Kamusal kullanımların belirlenmesi
Tasarım izleme komitesinin kurulması

Katılım araçları geliştirilmeli
Bilgilendirme oislerinin kurulması
Bilgilendirme ve bilinçlendirme dokümanları
E-iletişim altyapısının kurulması
Kapasite artırımı programlarının geliştirilmesi

İhtiyaç işbirliği ile karşılanmalı
Ortak ihtiyaç programının değerlendirilmesi
Öncelikli kamu yatırımlarının belirlenmesi
Sosyal girişimcinin teşvik edilmesi
Yaşam atölyelerinin kurulması

ETKİ; Sosyal Etki

Ekonomik seçenekler ile minimum yer değiştirme
İmar hakları transferi ve toplulaştırılması
Ödenebilir konut programı
Yer değiştirme programı
Kiracı koruma programı

Tazmin mekanizmaları ile kayıpları azaltma
İKayıp tespit ve izleme Komitesi
Kayıpların tespiti
Yardım fonları
Kaynak geliştirme

Katılımcı yöntemlerle karar alma
Proje karar kurulu
Sosyal etkiye duyarlı tasarım programı
Sosya projeler komitesi
İstek ve şikayet mekanizmaları

İş yaratma ortamlarıyla gelir iyileştirme
Gelir iyileştirme planı
Katma değer programları
İş değiştirme seçenekleri
Eğitim programları

8 Uzlaşma Basamakları(6B) neler olmalı?

Etkileşim ortamlarında Kentsel Strateji tarafından geliştirilen **6B**; bilgilendirme, bilinçlendirme, buluşma, beklenti, belirsizlik ve benimseme basamaklarını içeren uzlaşma yönetimi olumsuz etkilerin azaltılması için önemli fırsatlar sağlayacaktır.

6B basamakları:

1. Doğru ve şeffaf **bilgilendirme**
2. Proje ve yasal haklar konusunda **bilinçlendirme**
3. Projeden etkilenen tüm tarafları **buluşturma**
4. Tarafların **beklentilerini** yönetme
5. Sorun ve fırsatları tespit ederek **belirsizlikleri** ortadan kaldırma
6. Projenin ve SED raporunun taraflarca **benimsenmesi**

6B Uzlaşma Basamakları

Proje Yasal süreç Proje geliştirme Gerekçe Paydaşlar Yasal haklar Paylaşımlara Yasalar İhale şartları Belgeler İptal Değişiklikler Seçenekler	Katılım/işbirliği Karar süreci Ortak karar alma Çözüm ortağı olma Demokratik haklar Örgütlenme	Genel toplantılar Dernek toplantıları Toplu görüşmeler Parsel-ada bazlı görüşmeler Komiteto toplantıları Proje bilgilendirme toplantıları Sorunlar Beklentiler Tespit toplantıları Proje paydaşlarının Buluşması	Seçenekler Alanda yaşamaya devam isteği	Mülkiyet hakkı Hak kayıpları Kıracılar Düşük gelir grupları Hassas grupları dikkate alma	Benimseme
	Değer paylaşımı İş geliştirme Kapasite geliştirme Yeni fırsatlar		Yerinde-birlikte Dönüşüm Çözüm ortağı Mahalle esnafının Beklentileri Kıracılar Hassas gruplar Düşük gelir grupları	Belirsizlik	Belediyenin yaklaşımı Yatırımcının yaklaşımı Proje geliştirme yöntemi
	Proje tanımı Kira yardımı Gelir kaybı Diğer kayıplar	Konferanslar Seminerler	Beklenti	Yasal süreç Proje iptal davası Revizyon Katılım düzeyi	Alternatif projeler Mimari svan proje
Kurumlar Müteahhit Özel firmalar Dernekler Sivil toplum Mahalle temsilcileri Muhataplar Şeffaflık Doğruluk	Afet yasası, risk Gerekçe	Buluşma	Sosyal konut Bütçeye uygun konut destek	Proje süreçleri Proje Başlangıç-ditış tarihi	Uygun konut/işyeri Paylaşım oranları Değer esaslı paylaşım
	Alternatifler Program ve proje geliştirme	Belediye Mülk sahipleri Kıracılar Yatırımcı Sivil örgütlenmeler Yerel örgütlenmeler	Adil rantsal paylaşım İş talebi Kira yardımı Taşınma masrafları Ek masraflar	Paylaşımlar Anlaşmalar Alternatif kaynak	Doğrudan/dolaylı Etkilenenler
Proje süreçleri, Uzlaşma süreçleri, Yer değiştirme, Devamlılık, Zamanında bilgi	Bilinçlendirme		Yasal güvence	Bekleme süreci Alternatif Konut /işyeri alanı	Doğrudan/dolaylı Etkilenenler
	Yer değiştirme Geçici yerleşim Rezerv alanı	Kıraathane Nikah salonu Bahçe Sokak buluşmaları	İhtiyaçlar Kapasite Sosyo-kültürel değerler	Eski/yeni yaşam Kentsel bütünleşme	Vizyon Stratejik sosyal plan Katılım planı
Bilgilendirme	Tarihi ve kültürel miras			Gelenler Gidenler Kalanlar	Kaynak: Kentsel Strateji

9 Sosyal Etkiye Duyarlı tasarım süreci neleri kapsamalı?

Proje süreçlerinde, tasarım kaynaklı sosyal etkileri minimuma indirmek amacıyla, insan odaklı ve katılımcı tasarım süreçleri tasarlanmalı, yerel dinamiklerimizi dikkate alan; 'Sosyal Etkiye Duyarlı Proje' tasarım süreci yöntemi geliştirilmelidir.

Mahallelilerin bugünkü yaşamlarına ilişkin bilgileri ve geleceğe ilişkin beklentilerini anlayarak, tasarım ilkeleri ve örnek tasarım projeleri tasarlanmalıdır. Mahalleliyle yürütülecek sosyal etkiye duyarlı tasarım süreci dört aşamadan oluşmalıdır:

1. Mahalle ve mahalleliyi **anlama**
2. Yaşam ve mekan dinamiklerini **algılama**
3. Mahalleli ve tasarımcı arasında **empati** kurma
4. Kentlilerle **paylaşım**

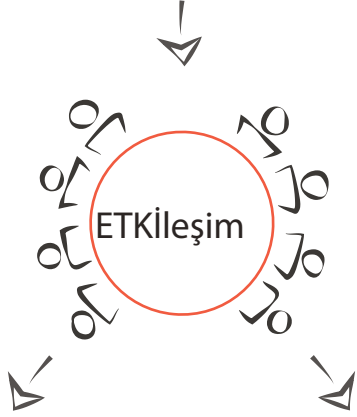
01 Mahallelileri ve Mahalleyi Anlama

02 Yaşam ve Mekân Dinamiklerini Algılama

03 Mahalleli ve Tasarımcı Arasında Empati

Tasarım ilkelerini test etme
ÇÖZÜM
odaklı düşünme,
empati yapma

Tasarım İlkeleri

Tasarım Çözümleri

04 Kentlilerle Paylaşım

Tasarım Çözüm
Önerileri
El kitapçıkları
Bilgilendirme dökümanları
Maketler

Geri Bildirim

Toplantılar
Sosyal medya
Basın yayın

SED Raporu içeriği ne olmalı?

01 Dönüşüm Alanını TANIMLAMA

- 1.1. Değerlendirmenin Amacı ve Kapsamı
- 1.2. Proje künyesi
- 1.3. Proje Alanı Profili
- 1.4. Kapasite Analizi
- 1.5. Yasal ve Kurumsal Çerçeve
- 1.6. Aktör Analizi

02 Seçenekleri TARAMA

- 2.1. Hafifletilebilirlik Analizi
 - 2.1.1. Hafifletilebilir Etkiler
 - 2.1.2. Hafifletilemez Etkiler
- 2.2. Erken Çözüm Araçları

03 Etkileri TAHLİL ETME

- 3.1. Etki Kategorileri
- 3.2. Projenin Olası Etkileri
 - 3.2.1. Projeden Etkilenen İnsanlar (PEİ) - Yaşam
 - 3.2.2. Projeden Etkilenen Varlıklar (PEV) - Mekan
 - 3.2.3. İkincil ve Kümülatif Etkiler
- 3.4. Beklenti Matrisi

04 Süreci TASARLAMA

- 4.1. ETKİleyenler için Eylem Planı
- 4.2. ETKİlenenler için Eylem Planı
- 4.3. ETKİleşim için Eylem Planı
- 4.4. ETKİ Yönetim Planı
 - 4.4.1. Ekonomik seçenekler ile minimum yer değiştirme
 - 4.4.2. Tazmin mekanizmaları ile kayıpları azaltma
 - 4.4.3. Katılımcı yöntemlerle karar alma
 - 4.4.4. İş yaratma ortamlarıyla gelir iyileştirme

05 Etkileri ve Süreci TAKİP ETME

- 5.1. Performans Kriterleri
- 5.2. Kayıp Tespit ve İzleme Komitesi
- 5.3. İzleme Takvimi

ON PROJE LARCA
ETKİ

KUTUPAYI

Kentsel Vizyon Platformu

Kurucu Ortaklar; Erden TİMUR, A.Faruk GÖKSU

Koordinatörler; Sıla AKALP, Gökçe AKSOYLAR

Ekip; Aslı ULUBAŞ, Canan CANDAN, Edin ZAIM, Elis MUTLU

SED Rehberin Çalışma Ekibi

A.Faruk GÖKSU

Sıla AKALP

Miray ÖZKAN

Canan CANDAN

Elis MUTLU

Batuhan AKKAYA

Aslı ULUBAŞ

Edin ZAIM

On Proje Onlarca Etki Çalışma Ekibi

Betül AKAY

Batuhan AKKAYA

Yasemin ALTUNBULAK

Gizem AÇIL

Hasan Serdar BAKIRTAŞ

Yağmur ÇAKIROĞLU

Didem DUMAN

Aslı GÜLER

Seda HAYAL

Zozan KOTAN

Dilara ÖNTAŞ

Emre ÖZCAN

Sunay PAŞAOĞLU

Hande SERDAROĞLU

Ege SEVİNÇLİ

Selim TANRISEVEN

Eyüp TEKE

Nermin ÜNLÜSOY

Demet YEŞİLTEPE

Muhsin Doğu YÜCEİL

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

www.kentselvizyon.org

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU